

Prima instanță: Judecătoria Chișinău, sediul Râșcani (jud: O.Melniciuc)
Instanța de apel: Curtea de Apel Chișinău (jud: Gh.Mîra, A.Bostan, G.Dașchevici)

ÎNCHEIERE

25 octombrie 2023

mun. Chișinău

Curtea Supremă de Justiție

Completul de judecată, în componența:

Președinte, judecător
judecători

Aliona Miron
Ion Malanciuc
Oxana Parfeni

examinând admisibilitatea recursului depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan,

în cauza de contencios administrativ, intentată la cererea de chemare în judecată depusă de Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa” împotriva Serviciului Vamal și Biroului Vamal Centru, persoană terță Societatea cu Răspundere Limitată „Forum Tir” cu privire la anularea actului administrativ individual defavorabil,

împotriva deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău,

c o n s t a t ă :

La 16 octombrie 2020 SRL „Rurosa” a depus cerere de chemare în judecată împotriva Biroului Vamal Centru privind anularea actului administrativ individual defavorabil.

În motivarea acțiunii reclamantul a invocat că, în perioada 16.07.2020-29.07.2020 Biroul Vamal Centru a efectuat la SRL „Rurosa” un control ulterior, prin audit post vămuire, în scopul verificării corectitudinii acordării tratamentului tarifar favorabil și respectării destinației finale pentru mărfurile importate în perioada anilor 2016-2019, iar în rezultatul controlului a fost întocmit procesul-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului post vămuire nr.16.20/01 din 12.08.2020, iar la 25.08.2020 fiind întocmit actul de audit post vămuire nr. 16.20/04 din 25.08.2020.

În actele de audit post vămuire menționate, organul vamal a indicat faptul că semiremorca de model:XXXXXX, șasiu: XXXXXX, anul fabricării 2011, număr de înregistrare XXXXXX, anterior importată cu facilități vamale și fiscale, a fost transmisă în locațiune către SRL „Forum Tir”, contrar prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 29 Cod fiscal, art. 28 lit. q) din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380 din 20.11.1997 și pct. 4 lit. d) din hotărârea Guvernului nr. 145 din 26.02.2014.

În rezultat, pârâtul a emis decizia de regularizare nr. 1151 din 11.09.2020, în conformitate cu care a încasat de la reclamant suma totală a drepturilor de import în mărime de 168 418,95 lei.

A menționat reclamantul că la 15.09.2020 a contestat cu cerere prealabilă decizia de regularizare nr. 1151 din 11.09.2020, iar prin răspunsul nr. 28/11-12191 din 02.10.2020 Serviciul Vamal a comunicat despre respingerea cererii prelabile

și posibilitatea de contestare a actului administrativ în termen de 30 de zile de la data comunicării deciziei cu privire la cererea prealabilă.

SRL „Rurosa” contestă decizia de regularizare nr. 1151 din 11.09.2020 emisă de Biroul vamal Centru din motiv că este un act administrativ neîntemeiat și emis ilegal, pe baza actului de audit postvămuire nr.16.20/04 din 25.08.2020, în care au fost incluse fapte ce nu corespund realității.

Cu decizia de regularizare menționată, SRL „Rurosa” a făcut cunoștință la 11.09.2020, fapt indicat expres în textul acesteia.

A susținut că toate operațiunile de transport efectuate în perioada 2017-2020 cu semiremorca de model:XXXXX, șasiu: XXXXX, anul fabricării 2011, au fost efectuate de către SRL „Rurosa”. În toate operațiunile de transport cu utilizarea semiremorcii menționate au fost folosite camioanele și șoferii SRL „Rurosa”, fapt care poate fi verificat de către organul vamal, iar pentru operațiunile de transport în care a fost folosită această semiremorcă, beneficiarii transportului au achitat costul SRL „Rurosa”, fapt confirmat prin facturi fiscale.

A menționat că semiremorca de model: XXXXX, șasiu: XXXXX, anul fabricării 2011, nu a fost niciodată transmisă în posesia și folosința SRL „Forum Tir” și un act de primire-predare în această privință nu există, iar SRL „Forum Tir” nu a folosit niciodată semiremorca respectivă în operațiunile sale de transport internațional de mărfuri.

A invocat că SRL „Forum Tir” a acordat asistență și suport SRL „Rurosa” la obținerea autorizațiilor multilaterale CEMT, care se obțineau de către SRL „Forum Tir”, însă, în realitate semiremorca de model:XXXXX, șasiu: XXXXX, anul fabricării 2011, s-a aflat doar în posesia și folosința SRL „Rurosa”.

A solicitat reclamantul anularea deciziei de regularizare nr. 1151 din 11.09.2020 emisă de Biroul vamal Centru.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 08.02.2021, a fost atras în calitate de copârât Serviciul Vamal.

Prin încheierea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 14 septembrie 2021, s-a dispus atragerea în proces a SRL „Forum Tir” ca terț.

Prin hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 25 noiembrie 2021, acțiunea a fost admisă. S-a anulat decizia de regularizare nr. 1151 din 11.09.2020 a Biroului vamal Centru, ca neîntemeiată (f.d. 158).

La data de 29 noiembrie 2021 Biroul Vamal Centru a contestat cu apel hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Râșcani din 25 noiembrie 2021, solicitând casarea integrală a hotărârii primei instanțe și emiterea unei noi hotărâri prin care acțiunea să fie respinsă.

Prin decizia din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău s-a admis apelul depus de Biroul Vamal Centru. S-a casat integral hotărârea Judecătoriei Chișinău sediul Rîșcani din 25 noiembrie 2021 și s-a emis o nouă decizie, prin care s-a respins acțiunea depusă de SRL „Rurosa”.

Pentru a decide astfel, instanța de apel a invocat că obiectul controlului judecătoresc în prezenta speță, constituie decizia de regularizare nr. 1151 din 11.09.2020, emisă de Biroul Vamal Centru.

În contextul pretențiilor deduse judecării, instanța de apel a considerat oportun de a reține că, pct. 31 al Hotărârii Plenului Curții Supreme de Justiție a RM, nr. 4 din 24.12.2010 „Cu privire la practica examinării în contencios administrativ a litigiilor legate de aplicarea legislației vamale”, scopul acordării facilității menționate îl constituie: plasarea mărfurilor în capitalul statutar,

utilizarea acestora, pe termen lung și utilizarea lor nemijlocit la fabricarea produselor și la prestarea serviciilor și/sau executarea lucrărilor agentului economic importator.

Prin urmare, încheierea oricăror contracte ce ar pune la dispoziția altor persoane bunurile în cauză, trebuie înțeleasă ca o încălcare a condițiilor impuse de legislația în domeniu.

Conform art. 1251 Cod civil, prin contractul de locațiune, o parte (locator) se obligă să dea celeilalte părți (locatar) un bun determinat individual în folosință temporară sau în folosință și posesiune temporară, iar aceasta se obligă să plătească chirie.

Reieșind din cele expuse, instanța de apel a constatat că, contrar prevederilor art. 103 alin. (1) pct. 29) Cod fiscal, art. 28 lit. q2) din Legea cu privire la tariful vamal nr. 1380-XIII din 20.11.1997 și pct. 4 lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 145 din 26.02.2014, mijlocul de transport importat cu aplicarea tratamentului tarifar favorabil (număr de înregistrare XXXXX), a fost transmis în locațiune (posesie și folosire temporară contra plată) către SRL „Forum Tir”. Constatarea dată a fost adusă la cunoștința agentului economic, conform art. 202/8 Cod vamal al R. Moldova, prin procesul-verbal de examinare preliminară a rezultatelor auditului post vămire nr. 16.20/01 din 12.08.2020. Obiecții referitor la constatarea dată, SRL „Rurosa” SRL nu a prezentat.

În conformitate cu pct. 2 a art. 154 a Codului fiscal, organele vamale exercită drepturi ce țin de asigurarea stingerii obligațiilor fiscale aferente trecerii frontierei vamale și/sau plasării mărfurilor în regim vamal potrivit Codului vamal, prezentului cod în cazurile expres prevăzute de el, precum și altor acte normative adoptate în conformitate cu acestea.

În conformitate cu prevederile imperative ale art. 35 Cod vamal, care reglementează punerea în liberă circulație a mărfurilor cu acordarea de facilități fiscale și vamale, se stabilește că: (1) În cazul în care mărfurile sînt puse în liberă circulație cu acordarea de facilități fiscale și vamale pe motivul destinației lor finale, acestea rămîn sub supraveghere vamală. Supravegherea vamală conform condițiilor prevăzute pentru acordarea unor astfel de facilități fiscale și vamale încetează a mai fi aplicată, cu condiția achitării drepturilor de import datorate, în cazul în care mărfurile: b) sînt distruse, cu excepția cazurilor de forță majoră; c) sînt utilizate în alte scopuri decît cele prevăzute de legislație pentru aplicarea facilităților fiscale și vamale, cu excepția exportului lor dacă nu au suferit modificări în afara uzurii normale; d) nu pot fi identificate din lipsa informației, documentelor justificative și a persoanei în gestiunea căreia au fost înregistrate astfel de importuri. (1/1) Mărfurile care au fost puse în liberă circulație cu acordarea de facilități fiscale și vamale pe motivul destinației lor finale pînă la 1 ianuarie 2014 pot fi utilizate în alte scopuri decît cele pentru care au fost importate în condițiile prevăzute la alin.(2).

(2) Mărfurile pot fi utilizate în alte scopuri decît cele pentru care au fost importate, fără achitarea drepturilor de import, după expirarea termenului de 3 ani din momentul obținerii facilităților, dacă legislația pentru aplicarea facilităților fiscale și vamale nu prevede altfel.

Coroborînd prevederile normelor legale la circumstanțele speței, instanța de apel a considerat că autoritatea publică pârâtă corect a concluzionat că, SRL „Rurosa” nu a respectat condiția de acordare a scutirii reglementată de art. 103, alin (1), pct. 29) Cod fiscal, art. 28, lit. q2) din Legea cu privire la tariful vamal nr

1380 din 20.11.1997 și pct. 4, lit. d) din Hotărârea Guvernului nr. 145 din 26.02.2014, prin care activele materiale pe termen lung cad sub supraveghere vamală conform art.35 Cod vamal și nu pot fi comercializate, transmise în arendă, locațiune, uzufruct, leasing operațional sau financiar pe parcursul a 3 ani de la data validării declarației vamale respective sau eliberării facturii fiscale.

În cazul utilizării în alte scopuri a mărfurilor, sunt aplicate prevederile art. 35 alin(1), în temeiul art. 127/5 alin. (1) lit. c), art.127/13 Cod vamal.

Prin urmare autoritatea publică pârâtă just a concluzionat despre necesitatea recalculării pentru a fi încasate obligațiile vamale în sumă totală de 125 008,03 lei.

Suplimentar, conform art. 129 alin. (2/2) din Cod vamal, art. 228 Cod fiscal, autoritatea publică a recalculat și majorarea de întârziere.

Instanța de apel a relatat că circumstanțele de fapt stabilite, denotă că intimata a utilizat bunurile importate cu facilități, în alte scopuri, imediat după operațiunea de import, prin transmiterea bunurilor în locațiune către SRL „Forum Tir”.

Instanța de apel a notat că nu pot fi reținute afirmațiile intimatei, în partea ce ține de formalitatea contractului de locațiune, întrucât acest contract este valabil și produce efecte, având ca scop transmiterea mijlocului de transport în folosința unui terț, ceea ce a dus la încălcarea normelor legale, sus citate.

Instanța de apel a menționat că concluzia instanței de fond, în partea ce ține de formalitatea contractului de locațiune și precum că este unul fictiv, nu poate fi reținută de instanța de apel. Or, în afara de declarațiile verbale ale reclamantului, formalitatea acestui contract nu a fost demonstrată sub nici o formă.

Conform art. 93 alin. (1) din Codul administrativ, fiecare participant probează faptele pe care își întemeiază pretenția.

La data de 15 noiembrie 2022 Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan a depus recurs împotriva deciziei din 01 noiembrie 2022 a Curții de Apel Chișinău, prin care a solicitat admiterea recursului, casarea integrală a deciziei instanței de apel și remiterea cauzei la rejudecare în instanța de apel (f.d.1-2, vol.II).

În susținerea recursului a invocat că, Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan a primit o singură citație pentru data de 11 octombrie 2022 ora 11.00, însă având în vedere că la aceeași dată și la aceeași oră, avocatul Petru Balan era antrenat în altă ședință de judecată a solicitat amânarea ședinței pentru o altă dată.

A menționat că despre amânarea ședinței și data următoarei ședințe stabilite, avocatul Petru Balan nu a fost înștiințat, mai mult ca atât la rubrica agenda ședințelor a instanței de apel, nu apare nici o ședință pe portalul instanței de apel fiind publicat doar dispozitivul deciziei instanței de apel din 01 noiembrie 2022.

Astfel, a relatat că decizia din 01 noiembrie 2022 a instanței de apel este contrară art.39, art.40 din Codul administrativ.

În conformitate cu art. 244 alin. (1) Cod administrativ, hotărârile curții de apel ca instanța de fond, precum și deciziile instanței de apel pot fi contestate cu recurs.

Conform art. 245 Cod administrativ, recursul se depune la instanța de apel în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel, dacă legea nu stabilește un termen mai mic. Motivarea recursului se prezintă Curții Supreme de Justiție în termen de 30 de zile de la notificarea deciziei instanței de apel. Dacă se depune împreună cu cererea de recurs, motivarea recursului se depune la instanța de apel.

Curtea de Apel Chișinău a pronunțat decizia contestată la 01 noiembrie 2022.

Dispozitivul deciziei din 01 noiembrie 2022 a fost notificat participanților la proces la 09 noiembrie 2022 (f.d.248, vol.I), prin urmare recursul depus la 15 noiembrie 2022 este în termen.

Decizia motivată a instanței de apel din 01 noiembrie 2022 a fost notificată participanților la proces la 26 ianuarie 2023 (f.d.248, vol.I).

Prin urmare, completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan s-a conformat prevederilor legale și a depus recursul la 15 noiembrie 2022, în termenul prevăzut de art. 245 din Codul administrativ.

Examinând temeiurile invocate în recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan, în raport cu materialele cauzei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție îl consideră inadmisibil, din următoarele motive.

Prin Legea nr. 246 din 31 iulie 2023 (în vigoare din 01 septembrie 2023), a fost modificat cadrul normativ conex reformei Curții Supreme de Justiție, inclusiv Cartea a treia ”Procedura contenciosului administrativ” din Codul administrativ, în special prevederile cu privire la temeiurile recursului.

Totuși, art. XI alin. (3) din Legea menționată, prevede că recursurile depuse la Curtea Supremă de Justiție până la data intrării în vigoare a prezentei legi vor fi examinate în baza temeiurilor în vigoare la data depunerii recursului.

Aceleași considerente se deduc și din interpretarea art. 195 din Codul administrativ în coroborare cu prevederile art. 3 alin. (3) din Codul de procedură civilă către stipulează că, procedura acțiunii în contenciosul administrativ se desfășoară conform prevederilor prezentului cod. Suplimentar se aplică corespunzător prevederile Codului de procedură civilă, cu excepția art.169–171. Legea procedurală civilă care impune obligații noi anulează sau reduce drepturile procedurale ale participanților la proces, limitează exercitarea unor drepturi ori stabilește sancțiuni procedurale noi sau suplimentare *nu are putere retroactivă*.

În consecință, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție, la examinarea admisibilității recursului, va aplica prevederile Codului administrativ în redacția în vigoare la data declarării recursului.

În conformitate cu art. 246, alin. (1) Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023), Curtea Supremă de Justiție examinează din oficiu admisibilitatea cererii de recurs. Dacă este inadmisibil, recursul se declară ca atare printr-o încheiere, iar în acord cu alin. (2) din art. 246 Cod administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023), recursul se declară inadmisibil în special în cazurile enumerate la literele a)-f).

Din analiza acestor prevederi, rezultă că admisibilitatea/inadmisibilitatea recursului, în special, nu se limitează doar la temeiurile menționate ci urmează să însușească în condițiile Codului administrativ exercitarea efectivă a unui control de legalitate, veritabil bazat pe temeiuri concludente și serioase.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține cu valoare de principiu jurisprudențial, că sintagma „în special” denotă caracterul neexhaustiv al temeiurilor de inadmisibilitate și în același timp oferă un drept exclusiv al instanței de recurs de a filtra cererile de recurs care nu prezintă o motivare suficient de serioasă și care pe cale de consecință nu pot însuși un eventual succes rezultat din examinarea cererii în completul de 5 judecători.

În această ordine de idei, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție reține, că Codul administrativ dezvoltă nu doar caracterul nedevolutiv al recursului

dar și cerința de seriozitate a cererii din perspectiva invocării unor veritabile și esențiale încălcări de drept procedural și material capabile să răstoarne deciziile instanței de apel contestate sau, după caz, hotărârile Curții de Apel ca primă instanță într-o eventuală examinare în fond și invocare ex officio a erorilor de drept.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că pentru a trece testul de admisibilitate, cererea de recurs trebuie să conțină o motivare convingătoare și întemeiată în condițiile nominalizate mai sus. Acest argument rezultă și din particularitățile de formă ale reglementării recursului în Codul administrativ și anume din sintagma „motivarea recursului” de la art. 245 alin. (2) din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023). În consecutivitate, motivarea cererii de recurs în circumstanțele expuse se referă la formalitățile pe care trebuie să le întrunească cererea în vederea rezistării testului și filtrului de admisibilitate.

De asemenea, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție accentuează că admisibilitatea recursului trebuie privită și în contextul rolului și funcției legale a instanței judecătorești supreme care constă, în special în asigurarea și interpretarea uniformă a legilor la examinarea cauzelor de contencios administrativ.

Astfel, motivarea oricărei cereri de recurs trebuie să țină cont pentru a trece filtrul de admisibilitate și a avea succes, de aceste însușiri de ordin legal fundamental.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție menționează că nu poate fi reținut argumentul avocatului Petru Balan precum că, despre amânarea ședinței și data următoarei ședințe stabilite de instanța de apel nu a fost înștiințat din următoarele considerente.

Avocatul Petru Balan a fost înștiințat în mod legal despre data și ora examinării cauzei din 11 octombrie 2022 (f.d.226).

Conform procesului-verbal din 11 octombrie 2022 instanța de apel a admis cererea de amânare depusă de avocatul Petru Balan și a stabilit următoarea ședință de judecată pentru data de 01 noiembrie 2022, ora 12.00 (f.d.233-234,vol.I).

Totodată, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție indică că data examinării cauzei a fost publicată pe Portalul Național al Instanțelor de Judecată: <https://cac.instante.justice.md/>.

Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție notează că, potrivit art.102 alin.(4¹) din Cod de procedură civilă, participanții la proces înștiințați în mod legal o dată nu pot invoca necitarea lor pentru efectuarea actelor de procedură la o dată ulterioară.

În acest sens, CtEDO în jurisprudența sa constantă statuează că dreptul de acces la instanțe nu este absolut. Există limitări implicit admise [Golder împotriva Regatului Unit, pct. 38; Stanev împotriva Bulgariei (MC), pct. 230]. Acesta este în special cazul condițiilor de admisibilitate a unui recurs, întrucât prin însăși natura sa necesită o reglementare din partea statului, care se bucură în această privință de o anumită marjă de apreciere (Luordo împotriva Italiei, pct. 85). Condițiile de admisibilitate ale unui recurs pot fi mai stricte decât pentru un apel (Levages Prestations Services împotriva Franței, pct. 45). Curtea a mai reiterat că modul de aplicare a articolului 6 procedurilor în fața instanțelor ierarhic superioare depinde de caracteristicile speciale ale procedurilor respective, urmând de ținut cont de totalitatea procedurilor în sistemul de drept național și de rolul instanțelor ierarhic

superioare în acest sistem. (Botten v. Norway, hotărâre din 19 februarie 1996, Reports 1996-1, p. 141, § 39). La fel, conform jurisprudenței CtEDO, procedurile cu privire la admisibilitatea căii de atac și procedurile care implică doar chestiuni de drept, și nu chestiuni de fapt, pot fi conforme cu cerințele articolului 6 § 1 (a se vedea Helmers c. Suediei 9 octombrie 1991, § 31, Seria A, nr. 212-A).

În circumstanțele menționate, Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție ajunge la concluzia de a declara inadmisibil recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan.

În conformitate cu art. 230 și art. 246 din Codul administrativ (în vigoare până la 01 septembrie 2023), Completul de judecată al Curții Supreme de Justiție

d i s p u n e:

Recursul depus de Societatea cu Răspundere Limitată „Rurosa”, reprezentată de avocatul Petru Balan se declară inadmisibil.

Încheierea este irevocabilă.

Președinte, judecător

Aliona Miron

judecători

Ion Malanciuc

Oxana Parfeni